

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ ΤΟΥ 1821

Τήν Πέμπτην, 11^{ην} /24^{ην} Μαρτίου 2022, ἐτελέσθη εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως Δοξολογία ἐπί τῇ ἐπετείῳ τῆς Ἐθνικῆς ἐορτῆς τῆς 25^{ης} Μαρτίου τοῦ 1821.

Ἡ Δοξολογία αὕτη ἀνεπέμφθη κατά πρῶτον ὡς δέησις πρὸς τόν θεόν διὰ τήν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς τῶν πεσότων εἰς τάς μάχας τῶν ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος ἀγωνιστῶν τοῦ 1821, ἀφ' ἑτέρου δέ ὡς εὐχαριστία πρὸς τόν θεόν διὰ τήν βοήθειαν Αὐτοῦ πρὸς τό ἔθνος ἡμῶν εἰς τήν ἀποτίναξιν τοῦ Ὄθωμανικοῦ ζυγοῦ καί τήν ἐδραίωσιν τῆς ἐν Χριστῷ ἐλευθερίας.

Τῆς Δοξολογίας ταύτης προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατήρ ἡμῶν καί Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιερουργούντων Αὐτῷ τῶν Ἀγιοταφίτων Ἀρχιερέων καί Ἱερομονάχων καί διακόνων, ψαλλόντων τοῦ Ἱεροδιακόνου π. Συμεῶν δεξιά καί τοῦ κ. Βασιλείου Γκοτσοπούλου ἀριστερά, βοηθούντων τῶν μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς Σιών, μετεχόντων δέ τῶν μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς παροικίας, παρουσίᾳ τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Εὐαγγέλου Βλιώρα καί μελῶν τοῦ Προξενείου.

Μετά τήν Δοξολογίαν ἔλαβε χώραν ἡ ἄνοδος εἰς τό Πατριαρχεῖον, ἔνθα ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησε διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

«Ἐλάτε μ' ἕναν ζῆλον σέ τοῦτον τόν καιρό, νά κάμωμεν τόν ὄρκον ἐπάνω στόν Σταυρόν ... ψηλά στά μπαϊράκια σηκῶστε τόν Σταυρόν καί σάν ἀστροπελέκια χτυπάτε τόν ἐχθρό». Ἀναφωνεῖ ὁ Ρήγας Φεραῖος εἰς τόν ἐπαναστατικόν αὐτοῦ παιᾶνα, «θούριο».

Ἐκλαμπρότατε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐάγγελε Βλιώρα,

Σεβαστοί Ἅγιοι Πατέρες καί Ἀδελφοί,

Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Ἡ σήμερον τελουμένη ἐπέτειος τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως τῆς 25^{ης} Μαρτίου τοῦ 1821, κατά τῆς βαρβαρικῆς Ὄθωμανικῆς δουλείας ἀποτελεῖ γεγονός μοναδικόν καί ἀνεπανάληπτον ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱστορίᾳ καί τοῦτο, διότι τό θεῖον ἀγαθόν τῆς ἐλευθερίας συνδέεται ἀρρήκτως μετά τῆς ἐν Χριστῷ συνειδητῆς διαθέσεως τῆς αὐτοθυσίας τοῦ εὐσεβοῦς γένους τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καί τοῦ εὐλογημένου Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός ὕψωσε τό ἱερόν Λάβαρον τῆς Ἐπανάστασεως τήν 25^{ην} Μαρτίου 1821, ἡμέραν τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς θεοτόκου, ἀκούων εἰς τό ἀπολυτρωτικόν κήρυγμα τοῦ σοφοῦ Παύλου «τῇ ἐλευθερία οὖν, ἣ ἡμᾶς Χριστός ἠλευθέρωσε, στήκετε, καί μή πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. 5,1).

Ἡ θεώρησις τῆς ἰδέας τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία προσέλαβεν ὑπόστασιν ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ἦτο ἐκείνη, ἡ ὁποία διέκρινε τήν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν τοῦ '21

ἀπό συγχρόνους αὐτῇ ἐπαναστάσεις ἄλλων λαῶν. Τοῦτο ἄλλωστε καταγγέλλει καί τό ἐθνεγερτικόν σύνθημα τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ θεοδώρου Κολοκοτρώνη: «νῦν ὁ ἀγών διὰ τήν πίστιν τοῦ Χριστοῦ τήν ἁγίαν καί τῆς πατρίδος τήν ἐλευθερίαν». Τοῦτο ἐπίσης μαρτυρεῖ καί τό κάλεσμα τοῦ Ρήγα Φεραίου εἰς τόν ἐπαναστατικόν αὐτοῦ παιᾶνα «θούριο»: «Ἐλᾶτε νά κάμωμεν τόν ὄρκον ἐπάνω στόν Σταυρόν».

Οἱ Ἕλληνες, τῶν ὁποίων ἡ φιλοπατρία καί ἡ ἐλευθερία ἀποτελοῦν τά ἰδιαίτερα γνωρίσματα τῆς μακραίωνος καί πολυσχιδοῦς ἱστορίας αὐτῶν, δέν ἦτο δυνατόν νά συμβιβασθοῦν μέ τό εἶδος τῆς δουλείας τοῦ Ὀθωμανικοῦ ζυγοῦ, ὁ ὁποῖος προσέβαλε τήν πολιτισμικήν, πνευματικήν καί ἐθνικοθρησκευτικήν αὐτῶν κληρονομίαν, ἡ ὁποία συνέβαλε καθοριστικῶς εἰς τήν ὑπερύψωσιν καί κατακόσμησιν τῶν ἡθῶν ἀλλά καί εἰς τόν φωτισμόν τῆς διανοίας τῶν «έν σκότει καί σκιᾷ θανάτου καθημένων ἀνθρώπων» (πρβλ. Λουκ. 1,79).

Τό δέ μεγαλεῖον τῆς θυσίας τῶν ἐξεγερθέντων Ἑλλήνων διὰ τήν ἐλευθερίαν καί τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἀποτυποῦται ἐναργέστατα τόσον εἰς τό σύνθημα «ἐλευθερία ἢ θάνατος» ὅσον καί εἰς τήν ὁμολογίαν τῶν ἀναδειχθέντων νεομαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας, «Χριστιανός γεννήθηκα καί Χριστιανός θ' ἀποθάνω!». Οἱ ἥρωες καί νεομάρτυρες οὗτοι τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ '21 ἤκουον ἀναμφιβόλως εἰς τούς Κυριακοῦς λόγους τοῦ Εὐαγγελίου: «Μη φοβηθῆτε ἀπό τῶν ἀποκτεινόντων τό σῶμα, τήν δε ψυχὴν μή δυναμένων ἀποκτεῖναι» (Ματθ. 10,28).

Λέγομεν τοῦτο διότι ἡ συμβολή τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ κλήρου αὐτῆς εἰς τόν ἀγῶνα τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 ὑπῆρξε ὄντως μεγάλη καί ἀπαραμίλλος. Ἡ Ἐκκλησία ὡς πνευματικός θεσμός ἀνεγνωρίσθη ὡς ἡ κατ' ἐξοχήν ἡγετική δύναμις τοῦ ὑπό δουλείαν τελουμένου λαοῦ τῆς Ρωμηοσύνης. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία ἐξεπροσώπει τήν ἐθνικήν καί θρησκευτικήν ὄντοτητα τῶν Ἑλλήνων.

Ἡ ἐορτή τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 δέν εἶναι ἀπλῶς γεγονός ἱστορικῆς μνήμης, ἀλλά μᾶλλον ἱεράς Παρακαταθήκης σφραγισμένης μέ τό ἠρωικόν καί μαρτυρικόν αἶμα «τῆς ἐλευθερίας, ἀπ' τά κόκκαλα βγαλμένης τῶν Ἑλλήνων τά ἱερά». Αὐτήν τήν ἱερά Παρακαταθήκην καλούμεθα, ἀφ' ἑνός μέν νά διαφυλάξωμεν, ἀφ' ἑτέρου δέ νά παραδώσωμεν εἰς τάς ἐπερχομένας γενεάς.

Ἡ Γεραρά Ἀγιοταφίτικῆ ἡμῶν Ἀδελφότης συμμετέχουσα εἰς τόν ἐπετειακόν ἐορτασμόν τῆς ἱεράς μνήμης τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας τοῦ εὐσεβοῦς καί βασιλικοῦ γένους τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων καί τοῦ ἔθνους ἡμῶν καί χρεωστικῶς ἀποδίδουσα «τοῖς τήν τιμὴν τήν τιμὴν» (Ρωμ. 13,7) κατῆλθεν εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα ἀνεπέμψαμεν εὐχαριστήριον αἶνον καί δοξολογίαν εἰς τόν ὑπέρ ἡμῶν Σταυρωθέντα καί ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἔτι δέ ἱκετηρίους ἐντεύξεις καί δεήσεις προσηνέγκαμεν ὑπέρ αἰωνίου ἀναπαύσεως ἐν χώρᾳ ζώντων τῶν μακαρίων ψυχῶν τῶν ὑπέρ Πίστεως καί Πατρίδος ἀγωνισαμένων καί μαρτυρικῶς ἀναιρεθέντων ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ γένους ἡμῶν ἀγῶσιν.

Ἐπί δέ τούτοις ἐπιτρέψατε ἡμῖν, ὅπως ὑψώσωμεν τό ποτήριον ἡμῶν καί ἀξιοχρέως ἀναφωνήσωμεν,

Ζήτω ἡ 25^η Μαρτίου τοῦ 1821!

Ζήτω τό εὐσεβές καί βασιλικόν γένος τῶν Ρωμαίων Ὀρθοδόξων!

Ζήτω ἡ Ἑλλάς!

Ζήτω ἡ Ἁγιοταφίτικὴ ἡμῶν Ἀδελφότης!

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Βλιώρας προσεφώνησε διὰ τῆς κάτωθι προσφωνήσεως Αὐτοῦ:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς,

Σεβαστοὶ Πατέρες,

Κυρίες καὶ κύριοι,

Σήμερα ὁ Οἰκουμενικὸς Ἑλληνισμὸς, με υπερηφάνεια, γιορτάζει καὶ τιμᾷ τὴν ἐπέτειο τῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821, τῆς λαμπρότερης σελίδας τῆς σύγχρονης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ἐνὸς ἀγῶνα, υπέρ βωμῶν καὶ ἐστιῶν, σημεῖο ἀναφοράς καὶ σύμβολο γιὰ τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος, ποῦ εἶχε ὡς εὐτυχή κατάληξη τοῦ, τὴν ἰδρυση τοῦ σύγχρονου ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τὴν ἀναγέννηση τῆς Δημοκρατίας στὴν κοιτίδα τῆς.

Σε κάθε ἱστορικὴ περίοδο ὑπάρχει ἓνας πόλος, ἓνα ἱστορικὸ γεγονός ποῦ τὴν σημαδεύει, καὶ γίνεται σημεῖο ἀναφοράς γιὰ ὅλους ἐμᾶς τοὺς μεταγενέστερους.

Ἡ 25^η Μαρτίου τοῦ 1821, ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ ὁρόσημο γιὰ τὴν νεότερη ἱστορία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, σηματοδοτώντας τὸ σημεῖο τομῆς, ὅταν οἱ Ἕλληνες, ἐπαίρναν τὴν ἠρωϊκὴ ἀπόφαση νὰ ξεσηκωθοῦν, μόνοι ἐναντι πολλῶν, ἐναντίον τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας καὶ νὰ διεκδικήσουν με τὸ αἷμα τοὺς τὴ λευτεριά. Ἀνοιξη ἦταν καὶ τότε, πρὶν ἀπὸ δύο σχεδὸν αἰῶνες, ὅταν ὁ Ἑλληνισμὸς πήρε τὰ ὄπλα τὰ ἱερά, γιὰ νὰ διεκδικήσει τὴν ἐλευθερία τοῦ. Αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ ποῦ λάτρεψε ὁ λαὸς μας μέσα στο ἀνυπέρβλητο μεγαλεῖο τῆς θυσίας ἀγραμμάτων, ρακένδυτων καὶ πεινασμένων ἀνδρῶν, ἀρματολῶν καὶ κλεφτῶν, ἱερωμένων, γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

Ἡ Ἐθνεγερεσία μας ἀποτελεῖ τὴ μεγαλύτερη ἀπόδειξη ὅτι, πάνω ἀπὸ οποιαδήποτε συμφέροντα, δυσκολίες καὶ ἐμπόδια, υπερέχει ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα ἐνὸς λαοῦ με ὑψηλὸ φρόνημα, ἀξίον τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς τοῦ.

Σε ἐκείνους λοιπὸν τοὺς καιροὺς, ὅπως σε κάθε δύσκολο καιρὸ, πολλοὶ ἦταν ἐκεῖνοι ποῦ ξεπέρασαν ἐαυτοὺς καὶ ἐπέδειξαν ἠρωισμό, υπεράνω αὐτοῦ ποῦ ονομάζουμε καλῶς νοούμενο καθήκον. Ἐπιφανεῖς προσωπικότητες ἀλλὰ καὶ ἄνθρωποι ἀπλοὶ, καθημερινοὶ, ποῦ βρέθηκαν ξαφνικά στο προσκήνιο τῆς Ἱστορίας, ἀνταποκρίθηκαν μέχρι ἐνός, στο κάλεσμα τοῦ ἀγῶνα, χωρὶς νὰ κιοτέψουν, χωρὶς νὰ λακίσουν σημαδεύοντας ἀνεξίτηλα τὴν Ἱστορία καὶ τὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Σε σταυροθόλωτους ναοὺς καὶ σε φτωχὰ ξωκλήσια, ὁ πόθος τῆς λευτεριάς φούντωνε στὶς ψυχές τῶν σκλαβωμένων Ἑλλήνων. Με μέσα πενιχρά ἢ καὶ ἀνύπαρκτό, με τὸ θάρρος νὰ ἀναπληροῖ τὴν ἔλλειψη οπλισμοῦ, ἐσπρωξαν γιὰ τὰ καλά τὸ ροῦ τῆς ἱστορικῆς μας πορείας πρὸς τὴ δικαιοσύνη καὶ τὴν ἐλευθερία. Σε αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ὅλοι υπηρέτησαν τὴν ἰδέα τῆς ἐλευθερίας, με μοναδικὴ φιλοπατρία, αὐτοθυσία καὶ αὐταπάρνηση. «Κι ἂν εἴμαστε ὀλίγοι εἰς τὸ πλῆθος τοῦ Μπραΐμη», παρατηρεῖ ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης, «παρηγοριόμαστε μ' ἓνα τρόπον, ὅτι ἡ τύχη μας ἔχει τοὺς Ἕλληνες πάντοτε ὀλίγους. Ὅτι ἀρχὴ καὶ τέλος, παλαιόθεν καὶ ὡς τώρα, ὅλα τὰ θερία πολεμοῦν νὰ μας φάνε καὶ δὲν μποροῦνε. Τρώνε ἀπὸ μας καὶ

μένει και μαγιά. Και όταν οι ολίγοι αποφασίσουν να πεθάνουν λίγες φορές χάνουν και πολλές κερδαίνουν».

Οι εθνικές επέτειοι είναι χρήσιμες για όλους μας, όταν αποτελούν ευκαιρία ανανέωσης, με παρρησία και αποφασιστικότητα, της προσήλωσής μας στα ιδανικά για τα οποία αγωνίστηκαν οι γεννήτορες της ελευθερίας μας και συνειδητοποίησης ότι η δικαιοσύνη, η πρόοδος και η ευημερία μας είναι αποτέλεσμα της δικής μας προσπάθειας και του δικού μας αγώνα, ατομικού και συλλογικού. Ας αφουγκραστούμε τα λόγια του στρατηγού Μακρυγιάννη, πως «τούτη την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί κι αμαθείς, και πλούσιοι και πτωχοί, και πολιτικοί και στρατιωτικοί, και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι».

Η συμπλήρωση 201 ετών από την Εθνική μας Παλιγγενεσία, μας καλεί να αναλογιστούμε τις επιτυχίες και τις προκλήσεις του Εθνικού μας Βίου, αλλά και τη συνέχεια της συλλογικής μας πορείας, μιας και είναι χαρακτηριστικό της εθνικής μας ταυτότητας να γιορτάζουμε όχι τον προορισμό αλλά το ταξίδι, γεμάτο ανακαλύψεις, γεμάτο περιπέτεια, όπως έγραψε ο Κωνσταντίνος Καβάφης, για να προσπαθούμε, για να αναζητούμε, να ανακαλύπτουμε και να μη παραδινόμαστε όπως έγραψε για τον Οδυσσέα ο Τέννυσον

Ας σταθούμε λοιπόν με σεβασμό μπροστά στη θυσία των προπατόρων μας, των ηρώων του '21, και ας παραδειγματιστούμε από την φιλοπατρία και την αυταπάρνησή τους, ώστε με σθένος να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις της ταραγμένης εποχής μας.

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι αρχιερείς,

Σεβαστοί Πατέρες,

Κυρίες και κύριοι,

Για την Αγία Γη και την παρουσία μας σε αυτή, το παλαίφατο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων και η Αγιοταφίτικη Αδελφότητα, με την μακραίωνη και πολύπτυχη προσφορά και το ύψιστο ποιμαντικό έργο αποτελεί θεματοφύλακα των ηθικών και πνευματικών αξιών της ορθόδοξης πίστης μας.

Το καθ' ημάς Πατριαρχείο Ιεροσολύμων μαρτυρεί τη διαχρονία της δυναμικής παρουσίας της Ελληνικής και Ορθόδοξης παράδοσης στη Μέση Ανατολή. Το υψηλό φρόνημα και οι αγώνες του, υπό αντίξοες συνθήκες, μέχρι σήμερα, αποτελούν για όλους μας ανεκτίμητο εθνικό κεφάλαιο και πηγή έμπνευσης και εμπύχωσης.

Για όλους μας, η 25^η Μαρτίου 1821 αποτελεί μια εξαιρετική αφορμή, να αναλογιστούμε τις ευθύνες μας και να ανανεώσουμε την προσήλωσή μας στα ιδανικά που αποτελούν την πεμπτουσία της Ελληνικής και Ορθόδοξης παράδοσής μας και για τα οποία αγωνίστηκαν οι πρόμαχοι της ελευθερίας μας, «...ποτέ από το χρέος μη κινούντες». Ιδανικά που στις μέρες μας δεν μπορούμε να θεωρούμε ως δεδομένα και που οφείλουμε να διαφυλάξουμε με το δικό μας αγώνα.

Με τις σκέψεις αυτές, καλώ όλους να αναφωνήσουμε

Ζήτω η 25η Μαρτίου 1821!

Ζήτω η Ελλάδα!»

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας